

характеризується високим художнім рівнем, глибокою народністю і реалістичністю.

Його творчість високо оцінена. Він член Національної спілки народних майстрів України з 1995 р., Національної спілки художників України з 1999 р., лауреат республіканської премії ім. Катерини Білокур (2003), премії Данила Щербаківського, йому присвоєно почесне звання «Заслужений майстер народної творчості України» (1995).

Першого березня в Закарпатському художньому музеї ім. Й. Бокшая в Ужгороді відкрилася ювілейна ретроспективна виставка робіт майстра, на якій всі бажаючі мали змогу познайомитися із його доробком.

Софія ТИЩЕНКО,
провідний методист ЗОЦНТ

Триєдина іпостась

(До 55-ліття з дня народження Василя Філеша)

*Село між горами, наче долонька,
Воно називається — Бронька.*

... Земля прокидалася від зимового сну, з-під снігу на лісових галявинах, уздовж потічків та річок народжувались проліски та повен тайнств і жаги життя весняний світ. Такої пори 2 березня далекого вже 1952 р. в напрочуд мальовничому селі Бронька народився Василь Філеш — майбутній поет, художник, композитор і музикант.

Виховував Василя дід Юрій, бо батьки змушені були податися до далекого Казахстану, щоби їх не заслали, як багатьох інших закарпатських українців, на шахти в Донбас. Розкуркулений дід, колишній голова сільради, селянин, ґазда від самої матінки-землі, годувальниці нашої, погано зживався з владою, бо на власні очі бачив, як бездушні жорна сталінсько-беріївського млина безжально перемелювали долі невинних людей.

Семирічним хлопчиком Василь разом із дідом змайстрував свою першу скрипку і почав брати уроки скрипкової гри в місцевого самоучки

Івана, який у складі народних музикантів грав на весіллях та народних гуляннях, святах. А в 9 років Василь вступив до місцевої музичної школи, де захоплювався грою на народних музичних інструментах, і не лише захоплювався, але і сам виявив неабиякий хист музиканта, вкладаючи всю свою безпосередню чулу дитячу душу в музику та спів.

Та ті радощі Василя були недовгими, бо вже через три роки раптово не стало його улюбленого вчителя і наставника Еміла Васильовича, і хлопчина, органічно не сприйнявши іншого викладача, покинув музичну школу. Але залишилися прекрасні спогади про неї і музика, яка полонила його на все життя,

Вже перші спроби самотужки писати свою музику були для Василя доволі успішними. Мелодії хлопчина брав від самої природи. Бувало, сяде біля співучого струмка і слухає шелест вітру, який грається з листям беріз. Кожного літа з дідом він жив у горах на старій зимівці. Альбом, коробка акварелі, перші спроби писати вірші. Все це гармонічно лягло на душу і серце юного хлопця. Одним словом — дитя природи. Потім вступ до Ужгородського училища прикладного мистецтва. Уроки відомих викладачів: Шандора Петкі, Вільгельна Береца. Він, як губка, всмоктував у себе те, що чув і бачив, знаючи, що все це пригодиться у творчому житті. Паралельно студія акторської майстерності при обласному драмтеатрі, уроки вокалу, концерти органної музики, виставки. Дипломна робота триптих «Закарпатські вечорниці» звернула увагу видатного закарпатського митця, народного художника України Івана Напайло, який схвально відгукнувся про творчість молодого художника і пророкував непогане майбутнє.

Направлений на роботу головним художником сувенірного цеху до Іршавського міжколгоспного лісгоспу, начальником виробничих цехів радгоспу «1 травня» в Ільниці. Розробляв ескізи килимів, ліжників, сувенірів. Така кар'єра у 23 роки не закрутила голову молодому митцеві.

Через декілька років, на поклик тодішнього керівництва району, кидає все і переходить у художню майстерню, де займається художнім оформленням ресторанів, кафе, санаторіїв тощо. Опановує техніку вітражу, мозаїки, графіті, розпису. А у вихідні — закупки творів Міністерством культури України, дирекцією художніх виставок України, які розподіляють твори по художніх музеях України. Це стимулює автора і морально, і матеріально. На кошти, зароблені творчою працею, буде свій дім, садить дерева, виховує двох дітей. Здається, знову успіх, комфорт, забезпеченість, але Василь у черговий раз усе ламає. Неспокійна натура шукає чогось нового. На цей раз переходить у щойно

відкритий Іршавський районний будинок культури на скромну посаду художника-оформлювача.

Разом із дружиною, провідним методистом РБК Любов'ю Михайлівною, створюють дитячий музично-драматичний театр «Пролісок», який нині кращий в області. Шляхом батьків пішли і діти. Дочка Діана з відзнакою закінчила Київський національний університет культури, де і працює. Син Василь — Ужгородське училище культури, лауреат всеукраїнських конкурсів, виконавець пісенних творів батька та керівник дитячого театру при РБК.

Наслідуючи традицію свого діда Юрія, Василь Філеш у тому ж родовому дусі продовжує виховувати онука Кирила, який готує на своє семиріччя в травні 2007 р. виставку акварельних робіт.

Василь Філеш — член Національної спілки художників України, режисер, композитор, поет, автор кількох збірок лірики. Йому властиве гостре відчуття сучасності, філософське осмислення життя. Пропускаючи кожне слово через призму свого світосприйняття, він емоційно, пристрасно, крок за кроком удосконалює своє поетичне «Я».

Останні поетичні збірки автора немов підсумовують його набутки та художні шукання, порушують ряд актуальних і болючих проблем нашого життя. Вони сильні не стільки своїм позитивним планом, сонячною стороною, скільки пошуками, сумнівами, болями за день нинішній і завтрашній.

Утверджуючи в своїй поезії все нове в незалежній Україні, В.Філеш знаходить ті численні больові точки, що стали очевидними в нашій непростій та доволі непевній сучасності. Автору болить, що поруч із неповторними, самобутніми пейзажами рідного Закарпаття так контрастує жорстока дійсність, політичне свавілля владоможців, політиків, недолугих режисерів життя нової України. Поет, художник і композитор в одній творчій іпостасі говорить гірку правду про наші уявні гаразди і реальні біди, спостерігає і співпереживає не лише невеличкі людські радощі, а й трагедії та драми, бореться з підступністю, кар'єризмом, бездушністю і черствістю, моральною ницістю. І дуже часто це не загальні слова, не декларація цнот і підлості, а виважені художні образи, обґрунтоване авторське світобачення, засноване на життєвому та творчому досвіді.

*Апокаліпсису потворна тинь,
І лиця перекошені від часу,
Сумніші від містичних сотворинь, —
І випито до дна гріховну чашу.*

Роботи Василя Філеша

*... Брехня чи правда світом верховодить?...
Невизнаний, розп'ятий нами Бог,
І шлях його, що на Голгафу сходить —
Це наша совість після всіх знемог, —*

пише Василь Філеш у вірші "Апокаліпсису потворна тінь". Де вже тут до солодкавого сентименталізму, словоблуддя, самозаспокоєності та бутафорного щастя України, що й нині, в двадцять першому столітті шкандибає по світах безталанною шевченківською Катериною.

Творча діяльність Василя Філеша — художника, композитора і поета — це неупереджене, чесне дослідження та осмислення складних і суперечливих процесів, які відбуваються в молодій незалежній Україні.

Щиро вітаючи обдарованого митця з його 55-літтям, побажаймо йому нових творчих звершень. Не будемо занадто прискіпливими до деяких слабинок у його творчості — вони є в більшій чи меншій мірі в кожній творчій особистості. Перед нами митець, що перебував у високодинамічній «першій половині» свого творчого шляху, митець, який плідно і стрімко розвивається. Тож віряться, що визначальні, вершинні його твори попереду.

**Михайло БЕСКІД,
заступник директора ЗОЦНТ**

Хоч і начальник, але просто жінка, хоча ж і жінка — не проста!

(До 55-ліття з дня народження Юлії Репіної)

Мудрі кажуть, що комплімент, висловлений однією жінкою іншій, має вагу лише тоді, коли вони не є суперницями і незалежні одна від одної. З Юлією Іванівною Репіною — начальником відділу культури і туризму Хустської райдержадміністрації — ми просто колеги, хоча й давні. Тому прошу сприймати мою статтю про неї не як перед ювілейні дифірамби, а як «аргументи і факти» з біографії творчої особистості та умілого керівника галузі культури Хустщини.